

**INSTRUKCE NÁMĚSTKYNĚ PRO ŘÍZENÍ SEKCE 7
č. 21/2022**

Věc: Sjednocení postupu při aplikaci zákona č. 358/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (v oblasti změny zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením)

Určeno pro: Úřad práce České republiky
Odbor odvolání a správních činností
nepojistných dávek a LPS

Účinnost od: ode dne podpisu

Zrušovaný řídicí akt MPSV: - 0 -

Zpracovatel: Odbor nepojistných sociálních a rodinných dávek

Č. j.: MPSV-2022/206136-752

Počet stran: 7

Předkladatel: **Mgr. Kateřina Jirková**
ředitelka odboru nepojistných sociálních
a rodinných dávek

Dne: 1. 12. 2022

Schválil: **Ing. Iva Merhautová, MBA**
náměstkyně pro řízení sekce sociálního
pojištění a nepojistných dávek

Dne: 1. 12. 2022

Za účelem sjednocení postupu krajských poboček a pobočky pro hlavní město Prahu Úřadu práce České republiky a Ministerstva práce a sociálních věcí při aplikaci zákona č. 358/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (v oblasti změn zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením):

1. vydávám

Instrukci Sjednocení postupu při aplikaci zákona č. 358/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (v oblasti zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením).

2. ukládám

Úřadu práce České republiky a Odboru odvolání a správních činností nepojistných dávek a LPS zajistit realizaci plnění povinností vyplývajících z této instrukce.

Instrukce nabývá účinnosti dnem podpisu.

Ing. Iva Merhautová, MBA
náměstkyně pro řízení
sekce sociálního pojištění a nepojistných dávek

Tato instrukce je vydávána za účelem sjednocení postupu krajských poboček a pobočky pro hlavní město Prahu Úřadu práce České republiky (dále jen „Úřad práce“) a Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) v prvoinstančním a odvolacím správním řízení podle zákona č. 358/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen „novela“) v části týkající se zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

Článek I. Změny v příspěvku na mobilitu

1. Příspěvek na mobilitu se zvyšuje z 550 Kč na **900 Kč**.
2. Novela zavádí novým zněním ustanovení § 8 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), **částku příspěvku na mobilitu 2 900 Kč pro osoby, které využívají po celý kalendářní měsíc zdravotnický prostředek pro dlouhodobou domácí oxygenoterapii nebo zdravotnický prostředek pro domácí plicní umělou ventilaci** (dále jen „zdravotnický prostředek“). Nejde o „jiný“ příspěvek na mobilitu, ale jen o dvě různé výše stejné dávky. Uživatelé uvedených zdravotnických prostředků musí tedy splňovat všechny další zákonem stanovené podmínky pro příspěvek na mobilitu.
3. Za zdravotnické prostředky pro dlouhodobou domácí oxygenoterapii jsou považovány zdravotnické prostředky uvedené pod kategorizačním kódem 10.03 podle přílohy 3 – Kategorizace zdravotnických prostředků předepisovaných na poukaz, oddílu C, tabulka č. 1, skupina 10 – Zdravotnické prostředky respirační, inhalační a pro aplikaci enterální výživy, zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“), za zdravotnické prostředky pro domácí umělou plicní ventilaci jsou považovány zdravotnické prostředky uvedené pod kategorizačním kódem 10.08 podle přílohy 3 – Kategorizace zdravotnických prostředků předepisovaných na poukaz, oddílu C, tabulka č. 1, skupina 10 – Zdravotnické prostředky respirační, inhalační a pro aplikaci enterální výživy, zákona o veřejném zdravotním pojištění. Částka 2 900 Kč náleží jen v souvislosti s užíváním těchto zdravotnických prostředků. Úřad práce nebude u zdravotnických prostředků zkoumat, zda jsou napájeny prostřednictvím elektrické energie, či nikoliv.
4. Novela stanoví, že využívání zdravotnického prostředku se prokazuje potvrzením příslušné zdravotní pojišťovny. Pro potvrzení není stanoven žádný oficiální formulář. Z doloženého potvrzení musí být patrný následující skutečnosti:
 - osobní údaje (jméno, příjmení, datum narození či číslo pojištěnce),
 - že se jedná o zdravotnický prostředek, který novela zmiňuje,
 - od jakého data je zdravotnický prostředek využíván,

- že je zdravotnický prostředek využíván po celý kalendářní měsíc (platí hlavně pro první měsíc nároku (prosinec 2022)).

Za potvrzení lze považovat i doloženou smlouvu o výpůjčce zdravotnického prostředku uzavřenou mezi zdravotní pojišťovnou jako „půjčitelem“ zastoupenou „pronajímatelem“ (firmou, která zajišťuje dodání a servis zdravotnického prostředku) a „vypůjčitelem“ (osobou, která zdravotnický prostředek bude využívat). Je nezbytné, aby Úřad práce pečlivě kontroloval doložený doklad z hlediska výše uvedených povinných údajů. Osoby, které nebudou disponovat odpovídajícím potvrzením (z jakéhokoli důvodu), nárok na příspěvek na mobilitu ve výši 2 900 Kč nemají. Potvrzení pojišťovny nelze nahradit potvrzením lékaře.

5. Z důvodů hodných zvláštního zřetele může být příspěvek na mobilitu ve výši 2 900 Kč přiznán i osobě, která je uživatelem zdravotnického prostředku, a které jsou poskytovány pobytové sociální služby, pokud splňuje všechny podmínky nároku pro přiznání příspěvku na mobilitu (viz Instrukce NM4 č. 8/2018).
6. V případě, že osoba využívající zdravotnický prostředek v domácnosti je **hospitalizována po dobu kratší než kalendářní měsíc, náleží jí i nadále příspěvek na mobilitu ve výši 2 900 Kč.**

V případě, že osobě pobírající příspěvek na mobilitu v částce 2 900 Kč bude po celý kalendářní měsíc poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace, bude Úřad práce postupovat stejně jako dosud, s ohledem na § 15 odst. 4 zákona. tzn., že zastaví výplatu příspěvku za tento kalendářní měsíc. Výplatu příspěvku opět obnoví od prvního dne kalendářního měsíce, ve kterém hospitalizace netrvala po celý kalendářní měsíc. Podmínka celého kalendářního měsíce není splněna, pokud k hospitalizaci došlo první den v kalendářním měsíci nebo k propuštění z hospitalizace došlo poslední den v kalendářním měsíci. V případě vzniklých přeplatků bude Úřad práce postupovat podle § 28 zákona.

7. Zpětně nelze s ohledem na ustanovení § 14 odst. 3 zákona vyplatit příspěvek na mobilitu ve výši 2 900 Kč osobě, která příspěvek na mobilitu nikdy nepobírala.

Příklad:

Osoba doloží v dubnu 2023 potvrzení zdravotní pojišťovny o využívání zdravotnického prostředku po celý kalendářní měsíc a vzhledem k tomu, že zdravotnický prostředek využívá od roku 2020, má zájem o vyplacení příspěvku na mobilitu ve výši 2 900 Kč od účinnosti novely (tj. od prosince 2022). Zjistí-li Úřad práce, že osoba dosud nepožádala o příspěvek na mobilitu ani nevlastní průkaz osoby se zdravotním postižením, poučí osobu o nutnosti podat žádosti o příspěvek na mobilitu a průkaz osoby se zdravotním postižením. Dále bude probíhat standardní správní řízení. S ohledem na ustanovení § 14 odst. 3 zákona nelze přiznat příspěvek na mobilitu ve výši 2 900 Kč dříve než od počátku kalendářního měsíce, ve kterém bylo zahájeno řízení o přiznání příspěvku na mobilitu, i když osoba využívá zdravotnický prostředek od roku 2020.

8. V případě, že osoba pobírá příspěvek na mobilitu a zpětně chce vyplatit příspěvek na mobilitu ve výši 2 900 Kč, pak při doložení potvrzení o využívání

zdravotnického prostředku se aplikuje ustanovení § 15 odst. 1 zákona – došlo ke změně nároku na dávku, dávka se zvýší, a to ode dne od něhož dávka náleží, nejvýše 3 roky nazpět ode dne uplatnění nároku na dávku nebo její zvýšení (v tomto případě nejdříve od účinnosti novely, tj. od prosince 2022). Potvrzení o využívání zdravotnického prostředku se nepovažuje za žádost, Úřad práce vyhotoví s příjemcem příspěvku (ustanovení § 18 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů), [dále jen „správní řád“] v dané věci protokol o ústním jednání, v případě doručení potvrzení jinou formou (např. poštou) vyhotoví záznam do spisu a novou výši příspěvku na mobilitu poznamená pouze do spisu. Následně vyhotoví na dávce doplatek – zadá dle doloženého potvrzení do aplikace datum od kdy je zdravotnický prostředek využíván, aplikace vygeneruje „Oznámení o doplatku“, které se příjemci příspěvku na mobilitu zašle bez doručení do vlastních rukou.

Příklad:

Osoba dlouhodobě pobírá příspěvek na mobilitu, v dubnu 2023 doloží potvrzení zdravotní pojišťovny o využívání zdravotnického prostředku po celý kalendářní měsíc a vzhledem k tomu, že zdravotnický prostředek využívá od roku 2020, má zájem o vyplacení příspěvku na mobilitu ve výši 2 900 Kč zpětně. Úřad práce s ohledem na ustanovení § 15 odst. 1 zákona doplatí zvýšenou částku ode dne účinnosti novely (tj. od prosince 2022).

9. Příspěvek na mobilitu ve výši 2 900 Kč je časově omezen – viz článek V instrukce.

Článek II.

Změna výše příspěvku na zvláštní pomůcku

1. Zvyšuje se maximální výše příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení svislé zdvihací a šikmé zvedací plošiny o 100 000 Kč z částky 400 000 Kč na 500 000 Kč (viz ustanovení § 10 odst. 3 zákona).
2. Ustanovení § 10 odst. 7 zákona zůstává beze změny. Součet vyplacených příspěvků na zvláštní pomůcku za 60 kalendářních měsíců po sobě jdoucích se nemění, tj. nesmí přesáhnout částku 800 000 Kč nebo 850 000 Kč, jestliže byl poskytnut příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení svislé zdvihací plošiny nebo šikmé zvedací plošiny. Od vyplacených částek se při určování součtu odečítají částky, které osoba v tomto období vrátila nebo jejichž vrácení bylo prominuto.

Článek III.

Legislativně technické změny

1. Novela přinesla legislativně-technickou úpravu ustanovení § 9 odst. 2 zákona. Ustanovení § 9 odst. 2 bylo dáno do souladu s přílohou zákona [části I, bod 5, písm. c)].
2. Obdobně jako v jiných předpisech upravujících nepojistné sociální dávky novela umožňuje předkládat v řízení o příspěvku na mobilitu, příspěvku na zvláštní pomůcku a průkazu osoby se zdravotním postižením **kopie listin** (viz ustanovení

§ 22a). Originál nebo úředně ověřený opis listiny musí být doložen pouze v případě, má-li Úřad práce pochybnosti o předložené kopie. V řízení o dávkách a průkazu pro osoby se zdravotním postižením se připouští, aby veškeré listiny, které jsou Úřadu práce předkládány, byly předloženy mimo jiné ve formě prosté kopie (v případě podání učiněného v elektronické podobě pak bez provedení autorizované konverze listiny). Dospěje-li Úřad práce nebo MPSV (v případě odvolacího řízení) k závěru, že prostá kopie listiny není dostatečná (z důvodu pochybností o autenticitě a věrohodnosti předložené listiny bez jakýchkoli autentizačních prvků), bude požadovat předložení originálu nebo úředně ověřeného opisu listiny.

3. V případě, že MPSV zveřejní pro podání žádosti elektronický formulář podle zákona o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, může účastník řízení učinit podání nebo jiný úkon v elektronické podobě.
4. Fotografie jako podklad pro výrobu průkazu osoby se zdravotním postižením mohou být předkládány v elektronické podobě, v případě jakýchkoli pochybností či nedostatečné kvality může vyzvat Úřad práce k doložení vytištěné fotografie, aby mohlo dojít k ověření identity.

Článek IV. Přechodná ustanovení

1. Řízení o příspěvku na mobilitu, příspěvku na zvláštní pomůcku a o průkazu osoby se zdravotním postižením zahájená a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti novely se dokončí podle znění účinného ode dne nabytí účinnosti novely.
2. Příspěvek na mobilitu v částce 900 Kč náleží poprvé od splátky náležející za kalendářní měsíc bezprostředně předcházející dni nabytí účinnosti. **Částka 900 Kč se prvně vyplatí v prosinci 2022** (viz ustanovení § 19 odst. 1 zákona).
3. Změna výše příspěvku na mobilitu z 550 na 900 Kč se **provede bez žádosti oprávněné osoby**. O změně výše příspěvku na mobilitu se učiní pouze **záznam do spisu**. Úřad práce nebude příjemci dávky zasílat o změně výše příspěvku na mobilitu žádné písemné vyrozumění.
4. V řízeních o příspěvku na mobilitu zahájených a pravomocně neskončených přede dnem nabytí účinnosti novely (nárok vznikne před 1. 11. 2022) se vydá rozhodnutí, kde **ve výroku bude uvedena částka 550 Kč** a změna výše na částku 900 Kč bude uvedena v odůvodnění rozhodnutí (a zaznamenána do spisu podle bodu 3. tohoto článku). S ohledem na uvedené se doporučuje, aby Úřad práce v odůvodnění rozhodnutí uvedl: „Od 1. 11. 2022 činí dle novely ustanovení § 7 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, výše příspěvku na mobilitu 900 Kč měsíčně. Příspěvek na mobilitu v této výši bude prvně vyplacen v souvislosti s ustanovením § 19 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením,

a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v měsíci prosinci 2022.“

5. V řízeních o příspěvku na mobilitu zahájených v měsíci listopadu 2022 bude probíhat standardní správní řízení, a za předpokladu splnění ostatních zákonem stanovených podmínek, bude rozhodnutím přiznaná nová výše příspěvku na mobilitu, tj. 900 Kč.
6. Nárok na příspěvek na mobilitu ve výši 2 900 Kč vzniká účinností novely, tj. za měsíc prosinec 2022. V případě, že klient požádá o příspěvek na mobilitu nově (poprvé) v prosinci 2022 a splní všechny zákonné podmínky, včetně doloženého potvrzení o dlouhodobém využívání zdravotnického prostředku, rozhodne Úřad práce o přiznání příspěvku na mobilitu ve výši 2 900 Kč měsíčně.
Částka příspěvku na mobilitu ve výši 2 900 Kč bude prvně vyplacena v lednu 2023.
7. Příjemce příspěvku na mobilitu, který chce pobírat částku 2 900 Kč, musí využívání zdravotnického prostředku doložit potvrzením (viz článek I. bod 4). Potvrzení se nepovažuje za žádost (jedná se o dokument, který se vloží do spisu); z toho důvodu Úřad práce nebude ve věci zahajovat správní řízení ani vydávat žádné rozhodnutí. Úřad práce vyhotoví v dané věci s příjemcem příspěvku protokol o ústním jednání (ustanovení § 18 správního řádu), v případě doručení potvrzení jinou formou (např. poštou) vyhotoví záznam do spisu a novou výši příspěvku na mobilitu poznamená pouze do spisu.

V případě, že potvrzení nebude obsahovat potřebné náležitosti nebo bude vystaveno na jiný než novelou stanovený zdravotnický prostředek, bude příjemci příspěvku na mobilitu zaslána výzva k doložení skutečností. Ve výzvě musí být specifikováno, co má příjemce doložit (například u doloženého potvrzení na využívání jiného zdravotnického prostředku, než vyžaduje novela, musí být specifikováno, že je nutno doložit potvrzení na zdravotnický prostředek uvedený pod kategoriečným kódem 10.03 nebo 10.08, přílohy 3 oddílu C, tabulka č. 1 zákona o veřejném zdravotním pojištění). V poučení výzvy bude informace o tom, že příspěvek na mobilitu dle § 8 novely nebude vyplácen, pokud příjemce výzvy nesplní nebo na ni nebude reagovat, ve výzvě se dále uvede, že v případě nedoložení tohoto podkladu bude příspěvek na mobilitu za splnění ostatních zákonem stanovených podmínek vyplácen s ohledem na § 7 zákona ve výši 900 Kč. V případě, že příjemce příspěvku na mobilitu potřebný doklad nedoloží nebo na výzvu nebude reagovat, nebude Úřad práce již příjemce příspěvku na mobilitu nijak vyrozumívat, protože ve výzvě byl informován o následcích nesplnění výzvy. Pokud příjemce na výzvu bude reagovat a bude možné vyplácet příspěvek na mobilitu v částce 2 900 Kč, bude Úřad práce postupovat podle prvního odstavce tohoto bodu.

8. Řízení o příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení svislé zdvihací nebo šikmé zvedací plošiny zahájená a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti se dokončí podle zákona ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti.

Článek V. Účinnost

- 1.** Novela nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení, **tj. 1. prosince 2022.**
- 2.** Výjimkou jsou ustanovení části první čl. I bodů 2 a 5, které nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2025. Uvedená ustanovení se týkají příspěvku na mobilitu poskytovaného v částce 2 900 Kč pro osoby, které využívají po celý kalendářní měsíc zdravotnický prostředek a **časově ho omezují do 31. prosince 2024.**

Ing. Iva Merhautová, MBA
náměstkyně pro řízení sekce
sociálního pojištění a nepojistných dávek